

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU LỰC, HIỆU QUẢ CÔNG TÁC QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH

TRƯƠNG VĂN HÀ

Ban Dân vận Tỉnh ủy Quảng Bình

1. Đặt vấn đề

Quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo là một bộ phận của công tác quản lý nhà nước, là một nhiệm vụ quan trọng trong công tác tôn giáo của hệ thống chính trị. Điều 60 Luật Tín ngưỡng, tôn giáo năm 2016 quy định các nội dung quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo bao gồm: xây dựng chính sách, ban hành văn bản quy phạm pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo; quy định tổ chức bộ máy quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo; tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo; phổ biến, giáo dục pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo; nghiên cứu trong lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo; đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức, viên chức làm công tác tín ngưỡng, tôn giáo; thanh tra, kiểm tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo; quan hệ quốc tế trong lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo.

Hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước là một phạm trù xã hội chỉ mức độ pháp luật được tuân thủ và mức độ hiện thực quyền lực chỉ huy và phục tùng trong mối quan hệ giữa chủ thể quản lý với đối tượng quản lý trong những điều kiện nhất định. Hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước về tôn giáo chỉ mức độ kết quả tuân thủ pháp luật, chấp hành mọi chỉ đạo từ các cơ quan quản lý nhà nước của các tổ chức, cá nhân có liên quan; đồng thời, biểu hiện mức độ hiện thực quyền lực nhà nước của các cơ quan quản lý nhà nước

và uy tín của các cơ quan quản lý nhà nước đối với các đối tượng quản lý.

Bài viết sẽ đánh giá khái quát thực trạng công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn tỉnh Quảng Bình thời gian qua, đồng thời đề ra các giải pháp trọng tâm để góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn trong thời gian tiếp theo.

1. Thực trạng công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn tỉnh Quảng Bình

Quảng Bình có 2 tôn giáo đã được công nhận là Công giáo và Phật giáo. Công giáo hiện có 113.363 tín đồ, chiếm khoảng 12% dân số toàn tỉnh, sinh sống ở 62 xã, phường, thị trấn của 6 huyện, thành phố, thị xã. Phật giáo có khoảng 4.800 tín đồ, chiếm khoảng 0,35% dân số toàn tỉnh, sinh sống xen kẽ ở 42 xã, phường, thị trấn, phần lớn tu tại gia (1).

Trong những năm qua, công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn tỉnh Quảng Bình đã được các cấp, các ngành quan tâm, triển khai thực hiện đảm bảo các quy định của pháp luật, quyền tự do về tín ngưỡng, tôn giáo của Nhân dân được đảm bảo; các hoạt động tôn giáo cơ bản diễn ra bình thường theo quy định của pháp luật; các tổ chức tôn giáo được công nhận xây dựng và thực hiện đường hướng hành đạo phù hợp với văn hóa truyền thống, gần bó, đồng hành cùng dân tộc,... Các hoạt động tín ngưỡng, tôn giáo đã và đang đáp ứng nhu cầu tín ngưỡng, tôn giáo của đông đảo quần chúng

nhân dân và có những đóng góp tích cực đối với đời sống kinh tế - xã hội của tỉnh.

Thứ nhất, chủ động tham mưu cấp ủy, chính quyền xây dựng, hoàn thiện đổi mới chính sách về tôn giáo phù hợp với thực tiễn

Từ năm 2018 đến nay, UBND tỉnh đã ban hành nhiều văn bản liên quan đến công tác quản lý nhà nước về tôn giáo, như: Quyết định số 1185/QĐ-UBND ngày 22/10/2018 về công bố danh mục thủ tục hành chính trong lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo thuộc phạm vi chức năng quản lý nhà nước của Sở Nội vụ tỉnh; Quyết định số 2581/QĐ-UBND ngày 23/7/2019 phê duyệt các quy trình nội bộ liên thông giải quyết thủ tục hành chính trong lĩnh vực tôn giáo thuộc phạm vi chức năng quản lý của UBND tỉnh,... (2)

Thứ hai, đã chú trọng công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về tôn giáo và thực hiện quản lý nhà nước về tôn giáo bằng pháp luật

Các cấp, các ngành đã quan tâm chú trọng đổi mới về nội dung, nâng cao chất lượng công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật với nhiều hình thức, như: tổ chức hội nghị hoặc lồng ghép các hội nghị để phổ biến pháp luật cho cán bộ làm công tác tôn giáo trong hệ thống chính trị và chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ; trực tiếp tuyên truyền, phổ biến pháp luật; phổ biến thông qua các phương tiện truyền thông,... Từ năm 2018 đến nay, đã tổ chức 40 hội nghị, có trên 3.000 lượt người tham gia; có 16 tác phẩm báo chí tuyên truyền về công tác tôn giáo, góp phần nâng cao nhận thức, ý thức chấp hành pháp luật của đồng bào có đạo, củng cố niềm tin trong chức sắc, tín đồ tôn giáo đối với Đảng, Nhà nước và chế độ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam (3).

Thứ ba, kịp thời triển khai chủ trương, chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà

nước về tôn giáo

Sở Nội vụ, Ban Tôn giáo tỉnh và cơ quan quản lý nhà nước về tôn giáo các cấp đã chủ động hướng dẫn, đưa các hoạt động tín ngưỡng, tôn giáo đi vào nề nếp, ổn định, tuân thủ pháp luật; hướng dẫn các tổ chức tôn giáo tổ chức hội nghị, đại hội theo đúng hiến chương, điều lệ các tổ chức tôn giáo và quy định của pháp luật; tập trung giải quyết các kiến nghị, nhu cầu chính đáng của tổ chức, cá nhân tôn giáo; khuyến khích tôn giáo tham gia các hoạt động xã hội, từ thiện nhân đạo và tích cực hưởng ứng các phong trào thi đua yêu nước, vì cộng đồng, góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Việc giải quyết các nhu cầu về đất đai, xây dựng các công trình tôn giáo đã được chính quyền các cấp quan tâm thực hiện kịp thời, cơ bản đáp ứng nhu cầu của các tổ chức có liên quan. Đến nay, toàn tỉnh đã cấp cho các tổ chức tôn giáo trực thuộc 165 giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, với tổng diện tích 604.653m² (4).

Thứ tư, chủ động trong công tác đối ngoại tôn giáo và đấu tranh, phản bác thông tin xấu độc có liên quan đến tôn giáo

Cơ quan quản lý nhà nước về tôn giáo đã tích cực phối hợp thúc đẩy ngoại giao nhân dân về tôn giáo; chủ động hướng dẫn các tổ chức tôn giáo tham gia các hoạt động đối ngoại tôn giáo phù hợp với đường lối đối ngoại của Đảng và Nhà nước. Đồng thời, đã có các giải pháp kịp thời đấu tranh, phản bác thông tin xấu độc có liên quan đến tôn giáo. Từ năm 2018 đến nay, có trên 3.000 lượt tin, bài có liên quan đến các nội dung này được chia sẻ, bình luận (5).

Thứ năm, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm pháp luật về tôn giáo

Hàng năm, chính quyền các cấp, các cơ quan quản lý nhà nước đã thành lập nhiều

đoàn thanh tra chuyên ngành và kiểm tra thực hiện pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo. Nhiều kiến nghị, phản ánh liên quan đến tôn giáo được xem xét, giải quyết kịp thời, thỏa đáng, đúng pháp luật, tạo lòng tin của người dân đối với cơ quan nhà nước, góp phần đảm bảo an ninh, trật tự an toàn xã hội. Trên địa bàn tỉnh không có các đơn thư khiếu nại, tố cáo liên quan đến tôn giáo.

Thứ sáu, tăng cường công tác phối hợp giữa các cấp, các ngành trong công tác tôn giáo

Các cấp, các ngành đã tăng cường công tác phối hợp trong công tác tôn giáo, trọng tâm là công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về tôn giáo đến với chức sắc, chức việc, tín đồ các tôn giáo; việc chăm lo phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào có tôn giáo; công tác vận động chức sắc, chức việc, tín đồ các tôn giáo; công tác xây dựng, củng cố hệ thống chính trị địa bàn có tôn giáo; việc đấu tranh, xử lý các vụ việc vi phạm pháp luật về tôn giáo,... Đến nay, các ngành đã phối hợp hỗ trợ xây dựng 30 mô hình phát triển kinh tế của đồng bào các tôn giáo làm ăn hiệu quả (6).

Thứ bảy, quan tâm kiện toàn tổ chức bộ máy, cán bộ làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo và đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo

Cấp ủy, chính quyền các cấp đã quan tâm chỉ đạo việc xây dựng, kiện toàn tổ chức bộ máy, cán bộ làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo và đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo đáp ứng yêu cầu nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trong tình hình mới. Đến nay, toàn tỉnh có 39 công chức trực tiếp tham mưu thực hiện công tác quản lý nhà nước về tôn giáo, gồm cấp tỉnh 13, cấp huyện 16 người; về trình độ chuyên môn, có 1 người trình độ trên đại học, 37 người trình độ đại học; về trình

độ quản lý nhà nước, có 8 người là chuyên viên chính, có 14 người là chuyên viên; về lý luận chính trị, có 3 người trình độ cao cấp, có 2 người trình độ sơ cấp. Từ năm 2018 đến nay, có 900 lượt cán bộ, công chức được đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn về công tác tôn giáo (7).

Thứ tám, thực hiện tốt việc sơ kết, tổng kết, đánh giá thực tiễn, nghiên cứu khoa học đối với công tác quản lý nhà nước về tôn giáo

Các cấp, các ngành đã kịp thời thực hiện tốt việc sơ kết, tổng kết, đánh giá thực tiễn, nghiên cứu khoa học đối với công tác quản lý nhà nước về tôn giáo, như: Tổng kết 10 năm thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TU ngày 10/9/2013 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về công tác tôn giáo; sơ kết đánh giá 5 năm thực hiện Chỉ thị số 18-CT/TW ngày 10/1/2018 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW của Hội nghị Trung ương lần thứ bảy, khóa IX về công tác tôn giáo,... Việc nghiên cứu khoa học liên quan đến công tác quản lý nhà nước về tôn giáo được chú trọng, với nhiều công trình nghiên cứu của Ban Dân vận Tỉnh ủy, Công an tỉnh, Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh,... đã hoàn thành nghiệm thu và chuyển giao cho các địa phương, đơn vị áp dụng vào thực tiễn.

Thứ chín, triển khai áp dụng có hiệu quả các thủ tục hành chính về tôn giáo

Chính quyền các cấp, các cơ quan quản lý nhà nước triển khai áp dụng có hiệu quả các thủ tục hành chính về tôn giáo, góp phần quan trọng nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn tỉnh. Trong đó, có 35 thủ tục hành chính thuộc thẩm quyền giải quyết của Sở Nội vụ; có 35 thủ tục hành chính thuộc thẩm quyền giải quyết của UBND cấp huyện và 10 thủ tục hành chính thuộc thẩm quyền giải quyết của UBND cấp xã. Từ năm 2018 đến nay, có trên 50 thủ tục hành chính thuộc thẩm quyền giải quyết của cấp tỉnh đã

được giải quyết đảm bảo đúng quy định của pháp luật (8).

Bên cạnh những kết quả đã đạt được, công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trong những năm qua còn gặp một số khó khăn, hạn chế, nhất là trong xử lý các vấn đề, vụ việc liên quan đến vi phạm pháp luật trong sử dụng đất đai, xây dựng công trình tôn giáo; công tác tuyên truyền, vận động chức sắc, chức việc các tôn giáo,...

2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn tỉnh Quảng Bình

Để nâng cao năng lực, hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về công tác tôn giáo theo tinh thần Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng, cần tập trung làm tốt một số giải pháp cơ bản sau:

Một là, tiếp tục chủ động tham mưu cấp ủy, chính quyền trong công tác xây dựng và hoàn thiện chính sách về công tác tôn giáo. Cần chủ động rà soát, tích cực tham mưu giúp cấp ủy, chính quyền các cấp bổ sung, hoàn thiện các chính sách liên quan về tín ngưỡng, tôn giáo theo hướng thể chế hóa đầy đủ quan điểm của Đảng về tín ngưỡng, tôn giáo, cụ thể hóa các quy định của pháp luật nhằm góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về công tác tôn giáo.

Sở Nội vụ, Ban Tôn giáo tỉnh, Phòng Nội vụ cấp huyện tích cực, chủ động tham gia thực hiện có hiệu quả thực hiện Đề án hoàn thiện pháp luật ngành Nội vụ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030.

Hai là, tập trung đổi mới và nâng cao chất lượng công tác tuyên truyền chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo. Đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác tuyên truyền quan điểm, chủ trương của Đảng đã được thể hiện

trong Nghị quyết số 25-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương khóa IX về công tác tôn giáo; Chỉ thị số 18-CT/TW ngày 10/1/2018 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW về công tác tôn giáo trong tình hình mới. Triển khai Chương trình hành động của Bộ Nội vụ thực hiện Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo.

Thực hiện tốt công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục Luật Tín ngưỡng, tôn giáo và Nghị định số 162/2017/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Tín ngưỡng, tôn giáo; các luật chuyên ngành liên quan đến tín ngưỡng tôn giáo góp phần nâng cao nhận thức, ý thức chấp hành pháp luật cho cán bộ, công chức, Nhân dân, chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ các tôn giáo trong giai đoạn mới.

Ba là, thực hiện tốt việc sơ kết, tổng kết đánh giá tình hình thi hành pháp luật về tôn giáo. Trong đó, tập trung đánh giá thực trạng, kết quả việc thi hành Luật Tín ngưỡng, tôn giáo và các luật có liên quan đến công tác quản lý nhà nước về tôn giáo (rà soát, đánh giá và đề xuất hướng xử lý các vấn đề còn vướng mắc liên quan đến việc thực hiện pháp luật liên quan đến đất đai, xây dựng tôn giáo,...).

Bốn là, tăng cường công tác đối ngoại tôn giáo; đấu tranh nhân quyền, phản bác các thông tin xấu độc có liên quan đến tôn giáo. Tiếp tục quan tâm hướng dẫn và tạo điều kiện cho các tôn giáo tham gia hoạt động đối ngoại nhân dân, nhằm làm cho cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài, bạn bè quốc tế và các tổ chức tôn giáo trong khu vực và trên thế giới hiểu về chính sách tôn giáo của Đảng, Nhà nước và tình hình tôn giáo ở Việt Nam.

Năm là, tăng cường, nâng cao hiệu quả công tác tiếp xúc, vận động, tranh thủ chức sắc,

chức việc, nhà tu hành, tín đồ các tổ chức tôn giáo. Các cấp, các ngành chủ động, tích cực tiếp xúc với các chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ các tổ chức tôn giáo để tăng cường sự hiểu biết, cởi mở, chân thành, tạo niềm tin cho tín đồ các tôn giáo hiểu, đồng tình, gắn bó, đồng hành cùng dân tộc, cùng với cấp ủy, chính quyền và Nhân dân tỉnh nhà tích cực tham gia xây dựng khối đoàn kết giữa đồng bào theo tôn giáo với đồng bào không theo tôn giáo và giữa các tôn giáo; phát huy giá trị tích cực và nguồn lực của tôn giáo trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Sáu là, đẩy mạnh công tác thanh tra, kiểm tra, tập trung giải quyết khiếu nại, tố cáo trong lĩnh vực tôn giáo. Các cơ quan chức năng tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, tập trung giải quyết khiếu nại, tố cáo trong lĩnh vực tôn giáo, không để phát sinh các điểm nóng, điểm phức tạp về tôn giáo, không có các khiếu nại, tố cáo trong lĩnh vực tôn giáo.

Bảy là, quan tâm củng cố, kiện toàn tổ chức bộ máy, cán bộ làm công tác quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo các cấp theo hướng phù hợp đảm bảo ổn định, đồng bộ; quan tâm đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, công chức làm

công tác quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo các cấp; tạo nguồn cán bộ gắn với việc nâng cao năng lực, chất lượng trong thực hiện nhiệm vụ. Tiếp tục triển khai thực hiện có hiệu quả Đề án “Tập huấn, bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng, nghiệp vụ về tín ngưỡng cho cán bộ, công chức làm công tác tín ngưỡng, tôn giáo giai đoạn 2021-2025” ban hành kèm theo Quyết định số 43/QĐ-TTg ngày 11/1/2022 của Thủ tướng Chính phủ.

Tám là, nâng cao hiệu quả công tác phối hợp giữa các cấp, các ngành trong công tác tôn giáo, trọng tâm là công tác vận động chức sắc, chức việc, tín đồ; việc tuyên truyền, phổ biến pháp luật; tham gia xây dựng và củng cố hệ thống chính trị; tham gia đấu tranh với các biểu hiện tiêu cực, các tổ chức, cá nhân vi phạm pháp luật, góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước về tôn giáo.

Chín là, chú trọng xây dựng, cải cách thủ tục hành chính về tôn giáo. Chính quyền các cấp, các cơ quan quản lý nhà nước tiếp tục triển khai áp dụng có hiệu quả các thủ tục hành chính về tôn giáo, góp phần quan trọng nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn tỉnh Quảng Bình ■

Tài liệu tham khảo:

1. Tỉnh ủy Quảng Bình, *Báo cáo số 310-BC/TU ngày 11/9/2023 tổng kết 10 năm thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TU ngày 10/9/2013 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về công tác tôn giáo*, tr.1.
- 2, 7. Ban Tôn giáo thuộc Sở Nội vụ tỉnh Quảng Bình, *Báo cáo số 21/BC-BTG ngày 23/8/2023 tổng kết 10 năm thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TU ngày 10/9/2013 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về công tác tôn giáo*, tr.5; tr.6.
3. Tỉnh ủy Quảng Bình, *Báo cáo số 310-BC/TU ngày 11/9/2023 tổng kết 10 năm thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TU ngày 10/9/2013 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về công tác tôn giáo*, Phụ lục 3.
- 4, 5. Tỉnh ủy Quảng Bình, *Báo cáo số 214-BC/TU ngày 9/11/2022 đánh giá 5 năm thực hiện Chỉ thị số 18-CT/TW ngày 10/1/2018 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW của Hội nghị Trung ương lần thứ bảy, khóa IX về công tác tôn giáo*, tr.6; tr.4.
6. Tỉnh ủy Quảng Bình, *Báo cáo số 303-BC/TU ngày 9/8/2023 về kết quả công tác vận động, đoàn kết các tôn giáo*, tr.10.
8. Ban Tôn giáo thuộc Sở Nội vụ tỉnh Quảng Bình, *Báo cáo tổng kết 10 năm thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TU ngày 10/9/2013 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về công tác tôn giáo*, tr.8.